

Mottagare

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Rekommendation om regiongemensam hantering inför beslut om nationellt vaccinationsprogram mot vattkoppor för barn

Förslag till beslut

- Hälso- och sjukvårdsnämnden följer SKR:s rekommendation och inväntar regeringens beslut om att inkludera vaccination mot vattkoppor för barn i ett nationellt vaccinationsprogram före införandet i Region Gotland.

Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten har utrett förutsättningarna för att inkludera vaccination mot vattkoppor och bältros i nationella vaccinationsprogram och konstaterar att vattkoppor uppfyller kriterierna. Ett förslag har skickats på remiss till berörda instanser och Folkhälsomyndigheten väntas föreslå att regeringen fattar beslut om att vaccination mot vattkoppor bör inkluderas i det nationella vaccinationsprogrammet för barn.

För att säkerställa en sammanhållen hantering efter remissomgång och i väntan på att regeringen fattar beslut rekommenderar SKR regionerna att avvakta med ett eventuellt införande av vaccination. Syftet med rekommendationen är en jämlik och ordnad introduktion, samt en säkerställd finansiering.

Vaccination mot vattkoppor

Sjukdomen vattkoppor orsakas av det mycket smittsamma Varicella zoster-viruset. Första gången som en person exponeras för viruset utvecklas sjukdomen vattkoppor. Efter den första infektionen finns viruset kvar latent i kroppen och kan reaktiveras senare i livet som bältros. Risken för en reaktivering av viruset ökar när immunförsvaret försvagas på grund av ålder, sjukdom och/eller immunnedsättande behandling.

Varicella zoster-viruset är en mycket smittsam, luftburen smitta. Tiden mellan smitta och insjuknande är lång, oftast mellan 10 till 26 dagar. På grund av att smittan kan spridas genom att endast vistas i samma rum som en smittsam person kombinerat med att man är som mest smittsam innan insjuknandet, är det oftast mycket svårt att förhindra smittspridning. Vattkoppor drabbar vanligen barn i förskoleålder. I icke-tropiska länder utan allmän vattkoppsvaccination som t.ex. Sverige blir praktiskt taget samtliga barn exponerade och

infekterade innan tonåren, vilket innebär att nästan hela befolkningen bär på viruset latent.

Vattkoppor är normalt inte en anmälningspliktig sjukdom i Sverige men om den ger engagemang i centrala nervsystemet, det vill säga hjärn- eller hjärnhinneinflammation, ska den anmälas till smittskyddsläkaren och Folkhälsomyndigheten. Under 2007–2013 var incidensen av anmäld vattkoppsorsakad hjärn- eller hjärnhinneinflammation 0,3–1,8 fall per 100 000 personer och år (totalt 686 fall under perioden).

Riskfaktorer för komplikationer till vattkoppor innefattar att vara tonåring eller vuxen vid primärinfektion samt att vara drabbad av cancersjukdomar, nedsatt immunförsvar, neurologiska funktionsnedsättningar eller sjukdomar i andningsorganen.

Spädbarn, i synnerhet om de är smittade av sina mammor efter förlossningen, löper särskilt stor risk för komplikationer eftersom de inte skyddas av mammans antikroppar. Även gravida kvinnor riskerar mer allvarlig sjukdom, särskilt sent i graviditeten. Vattkoppor tidigt i graviditeten kan orsaka fosterskador, så kallat kongenitalt varicellasyndrom, med bland annat huddefekter, ögonsjukdom, underutvecklade armar och ben, hjärnskador eller neurologiska skador. Syndromet i sig är ovanligt men dödligheten är hög.

Syftet med vattkoppsvaccination är att minska sjukdomsburden och smittspridningen av vattkoppor i samhället och därmed också indirekt skydda särskilt sårbara individer från att exponeras för en sjukdom som kan få allvarliga komplikationer. Det vattkoppsvirus som finns i vaccinet är mindre benäget att reaktivera som bältros än det latenta virus som finns kvar i kroppen efter en vattkoppsinfektion. Detta medför även att antalet bältrosfall kan förväntas minska på sikt efter införande av vattkoppsvaccin i vaccinationsprogram.

Privat vaccination mot vattkoppor blir allt vanligare i Sverige, dock med stora variationer inom landet. Desto fler barn i ett geografiskt område som vaccineras, desto lägre blir sannolikheten för att barn exponeras för viruset i samma område. Detta kan innebära att icke-immuna barn hinner nå en högre ålder innan de exponeras för smittan, vilket i sin tur medför en ökad risk för allvarlig sjukdom och de kända komplikationerna. Syftet med SKR:s rekommendation till regionerna är att tillse en jämlik och ordnad introduktion av vaccination mot vattkoppor samt en säkerställd finansiering.

Bedömning

Vaccination mot vattkoppor uppfyller kriterierna för att ingå i nationella vaccinationsprogram.

För att tillse en jämlik och ordnad vaccination samt säkerställd finansiering bör vaccination mot vattkoppor till barn införas samtidigt i Sverige.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse hälsa- och sjukvårdsförvaltningen daterad 2024-08-26

Remiss. SKR2024/00798 inkom 2024-06-14. Rekommendation om regiongemensam hantering inför beslut om nationellt vaccinationsprogram mot vattkoppor för barn. HSN 2024/534.

Remiss. Folkhälsomyndighetens förslag till ändring av det nationella vaccinationsprogrammet för barn med införande av vattkoppsvaccination, och rekommendation om ikappvaccination av icke-immuna barn upp till 18 år 01042-2018, inkom 2024-05-24; HSN 2024/456.

Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen

Marie Loob
Hälsa- och sjukvårdsdirektör

Skickas till

Sveriges kommuner och regioner